

ВИСТАВКОВІ ПРОЄКТИ ТВОРЧОЇ ДИНАСТІЇ ЛЬВІВСЬКИХ МИТЦІВ ДЕНИСЕНКІВ У США ПЕРІОДУ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ: МОВА МИСТЕЦТВА ЯК МОВА БОРОТЬБИ

Стрельцова Світлана

Заступник декана, Київський столичний університет імені Бориса Грінченка, Україна

ORCID: 0000-0003-4612-911X

s.strieltsova@kubg.edu.ua

Анотація. Матеріал присвячено виставковій діяльності львівських митців Олега й Олександра Денисенків, зокрема американським творчим вояжам художників доби російсько-української агресії. Акцентовано значення методів художньої виразності для ствердження позицій країни за кордоном під час війни, американські проєкти художників позиціоновано як метод пригорнути увагу світової спільноти до подій в Україні. Проаналізовано мистецтво, перетворене на зброю, заради боротьби на ідеологічному фронті.

Ключові слова: виставкові проєкти, гесографія, художня мова, левкас, образотворення, мистецтво як зброя, Олег Денисенко.

Вступ. Починаючи з 24.02.2022 р., світ багатьох українських митців розколовся на ДО та ПІСЛЯ: з моменту початку війни, повномасштабної агресії, українська творча еліта утворила мистецький фронт, застосовуючи свою зброю, підвладну митцеві, задля наближення миті розуміння світом глибини трагедії подій, що відбуваються в Україні. Саме завдячуючи мистецьким акціям, світ так яскраво та болісно відчув біль жахиття війни – бородянський півник, мозаїки Горської, маріупольські вітражі, живопис зі зруйнованого музею імені Куїнджі, одеський підірваний собор – це все вже персоніфікація жахів війни, перетворення на всесвітньо відомий знак, символ болю та горя. І створенню таких знаків сприяють саме митці, що змушують мовою алегорій прислухатися до горя їх країни. Серед таких оповісників, рупорів воєнного часу – і львівський графік Олег Денисенко. Завданням цього матеріалу вбачаємо презентацію майстра як голосу України за кордоном у військовий період, коли його мистецький дар перетворився на дієву зброю, а позиція громадянина затьмарила амплу звичайного художника. Задля досягнення мети послуговуватимемося комплексом можливостей хронологічного, історичного, комплексного, іконографічного компаративного методів.

Теоретична частина. Львівський майстер графіки Олег Денисенко належить до тієї когорти митців, які стали відомі далеко за межами своєї Батьківщини доволі рано – дійсний член Академічного сенату Римської академії сучасних мистецтв, лауреат престижного гранту «Поллок-Краснер» (Нью-Йорк), учасник десятків мистецьких конкурсів та виставкових проєктів багатьох країн світу, володар понад 30 престижних мистецьких нагород, ще з 1990-х рр. художник починає виставкову діяльність. Донести культурну самобутність України в різні куточки світу було не єдиною метою. Денисенко надав можливість і зарубіжному художньому світу по-новому побачити власний мистецький спадок – саме українець вкотре актуалізував, але унікально оновив і по-іншому озвучив етруську давнину, західноєвропейське Середньовіччя, Ренесанс, засобами графічних технік, левкасу, артбуків, дрібної пластики в бронзі. Але апогеєм стала винайдена ним гесографія, що постала відкриттям світові, перебуваючи на стику скульптури, графіки та іконопису. Серед найвіддаленіших куточків світу, де Денисенко мав можливість презентувати свої роботи, були і США, де українське мистецтво традиційно має успіх. Перша персональна виставка Олега Денисенка в США відбулася у 2017 р., в Українському Інституті Америки. Тобто

співпраця почалася ще кілька років тому. А ось наступні проєкти, що відбуваються спільно з сином, Олександром, були вже не просто мирними гостьовими візитами українського митця до американського культурного поля, а походом озброєного лицаря – посла, жадаючого миру, який натомість прийшов голосно розповісти про війну. Денисенка знають і цінують у багатьох країнах, і він експлуатує цей попит для того, щоб мовою образотворення принести ідею неможливості припущення все нових жертв війни і необхідності її припинення. Художник презентує свої гесографії – унікальну техніку, високопрофесійні твори, підібрані таким чином, щоб мова алегорії яскраво демонструвала ясність донесеної думки, кричать, волають про допомогу та спільні зусилля задля припинення війни. Символічним твором цих проєктів, який тріумфально підкорив Манхеттен, стала робота «Вдале полювання», виконана в техніці гесографії. Алюзія на російські війська легко зчитується в образі поверженого ведмедя під ногою українського вояка (іл. 1).

Ілюстрація 1. Олег Денисенко. Вдале полювання. Гесографія, Н.М.М. «Fresco». 71.5 x 47.3, дерево, левкас, олія, 2021.

Це візуалізація прагнення держави, персоніфікація ворога, картина очікуваної перемоги. У травні 2022 р. львівські митці представили гесографію як новий вид мистецтва у Нью-Йорку, третій спільний з Інститутом Америки проєкт перетворився на своєрідний «бойовий виліт», а навесні 2023 р. у фонді генерала Костюшка на Манхеттені була відкрита виставка «Волію миру». Це не просто синтез польської, американської та української культур, спільний проєкт, який надає можливість об'єднати зусилля різних країн заради спільної мети. Цей виставковий зал – арена для надання слова Україні, а на тлі високопрофесійних бронзових скульптур, своєрідного левкасу, унікальної гесографії це слово чути всіма, хто здатен чути мову мистецтва. Це екзамен на взаєморозуміння, випробування горем війни – і саме мова алегорії, яка завжди була притаманна Денисенкові, якнайкраще виконує роль зброї, якою послуговується художник. Образи поваленого ведмедя, окрилених янголів, лицарів, Георгія-змієборця – адже ця галерея образів, які створювалися художником у техніках офорту, левкасу, гесографії, є свого роду пророкою.

Мабуть, не дарма вважається, що кожен справжній митець є трохи пророком. Адже лицарська галерея митця – його кредо впродовж усього творчого шляху. Наче він відчував, передчував, що колись ці лицарі отримають інше емоційне забарвлення, а сам художник перетвориться на одного з них і почне свій хрестовий похід заради наближення миру. І на його шляху до того, щоб бути почутим світом, опинилися культурно-мистецькі простори США.

Висновки. «Si vis pacem, para bellum!» (хочеш миру – готуйся до війни) – гасло, що стало останні два роки головним для українців, це ідея, яку кожен може доносити до свідомості соціуму у свій спосіб. Художники, які мають всесвітньо відомі роботи у своєму арсеналі, мають можливість бути почутими, вони є ретрансляторами країни – американські проекти Олега та Олександра Денисенків є вдалим прикладом того, як мистецтво перетворюється на зброю, культурне поле – на фронт, а ідеологічна боротьба стає максимально ефективною, коли ідея візуалізується завдяки високопрофесійному мистецтву.

Література

Боль, А. Хочеш миру? Готуйся до війни. Що відомо про унікальну виставку родини митців Денисенків. URL: [Що відомо про унікальну виставку родини митців Денисенків \(vikna.tv\)](http://vikna.tv)

Кречетова, Д. (2022). Картини, що читають руками. У США презентували новий вид мистецтва, винайдений українцями. URL: <https://life.pravda.com.ua/culture/2022/06/7/248992/>

Солодка О. Українська графіка в Чикаго. 18.10.2018 р. номер #2018-42 URL: <https://www.chasipodii.net/article/21635/>

Стрельцова, С. (2020). Інтеграція творчості художника О. Денисенка в європейський культурний простір. Міжнар. наук.-практ. конф. молодих вчених, аспірантів та магістрів «Культура і мистецтво: сучасний науковий вимір». Київ: НАКККіМ, с. 126-127.

Українські митці представлять у Нью-Йорку гесографію – новий вид мистецтва, винайдений в Україні <https://cases.media/news/ukrayinski-mitci-predstavlyat-u-nyu-iorku-gesografiyu-novii-vid-mistectva-vinaidenii-v-ukrayini>

У Нью-Йорку відкриється виставка українського графіка Олега Денисенка. Art Ukraine. 08.11.2017. URL: <http://artukraine.com.ua/n/u-nyu-yorku-vidkriyetsya-vistavka-ukrainskogo-grafika-olega-denisenka/>

Antiqvitas Nova, Нова Старовина. URL:<https://www.antiqvitas-nova.art/>